

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lomautettujen työntekijöiden aktivoimisesta lomautuksen aikana ja heidän tulevaisuudennäkymistään

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 787/2020 vp:

Miten hallitus aikoo auttaa lomautettuja ja irtisanottuja työntekijöitä aktivoitumaan, jotta fyysiset, psyykkiset ja taloudelliset ongelmat jäisivät mahdollisimman vähäisiksi,

miten hallitus aikoo auttaa lomautettuja ja irtisanottuja ylläpitämään ammattitaitoaan ja kouluttautumaan lomautuksen tai työttömyyden aikana ja

miten saadaan luotua uskoa tulevaan niin lomautetuille ja irtisanotuille työntekijöille kuin myös toimialoille, joita korona on kurittanut eniten?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kun yrityksissä eri alueilla on irtisanomistilanteita, työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) toimivat nopeasti. Työ- ja elinkeinotoimistot tarjoavat infotilaisuuksia työntekijöille, työnhakupalveluita ja työnvälitystä, valmennusta, palkkatukea, työvoimakoulutusta, työkokeilua, tukea ja neuvontaa yrittäjyyttä harkitseville sekä muita ammatillisia valmiuksia kehittäviä palveluita. Alueellista liikkuvuutta voidaan tukea liikkuvuusavustuksilla.

TE-toimistoissa on varauduttu lomautettujen ja irtisanottujen palveluun ja aktivoimiseen monin eri tavoin. Henkilöstöresursseja on lisätty lisätalousarvioilla ja yleisesti nyt alueilla on hyvä tilanne resurssien suhteen. Esimerkiksi Uudenmaan TE-toimistossa on juuri aloittanut ilmailualan klusterista irtisanottuja ja lomautettuja palvelemaan 33 hengen asiantuntijan tiimi. Vastaavia varautumisia on myös muilla alueilla liittyen kunkin alueen isoihin irtisanomisiin ja lomautuksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla on myös ELY-keskusten ja TE-toimiston johtajille järjestetty keskustelutilaisuus, jossa on käyty läpi eri alueiden parhaita käytäntöjä irtisanottujen ja lomautettujen isojen määrien hoitamiseksi, jotta kaikilla alueilla olisivat parhaat keinot tiedossa ja käytössä asiakkaiden aktivoimiseksi.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 787/2020 vp

Yksi keskeisimmistä keinoista auttaa lomautettuja ja irtisanottuja ylläpitämään ammattitaitoaan ja kouluttautumaan on kokonaan valtion rahoittama työvoimakoulutus sekä yhdessä työnantajan kanssa rahoitettu yhteishankintakoulutus.

Työvoimakoulutuksena toteutettavista yhteishankintakoulutuksista säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012, 5 luku). Yhteishankintakoulutus on yrityksen tarpeisiin räätälöityä ammatillista koulutusta, jonka yritys ja alueellinen ELY-keskus hankkivat ja rahoittavat yhdessä. Yrityksen maksuosuus määräytyy kyseessä olevan palvelutuotteen mukaan, joita ovat RekryKoulutus, TäsmäKoulutus ja MuutosKoulutus.

Isojen irtisanomisien yhteydessä pyritään järjestämään yhteistyössä irtisanovan työnantajan kanssa muutuskoulutuksia irtisanotuille, esimerkiksi Finnairilta irtisanotuille on valmisteilla monipuoliset muutuskoulutukset. Lisäksi Finnairin osalta on tarkoitus järjestää myös lomautettujen lentäjien lentolupakirjojen päivityskoulutusta. Tämän lisäksi eri alueilla hankitaan digitaalista osaamiskartoitusta, jotta irtisanottujen ja lomautettujen osaamista pystyttäisiin paremmin arvioimaan ja ohjaamaan heitä osaamisensa mukaiseen uuteen työhön tai tarvittaessa päivittämään osaamista koulutuksen avulla.

Toimialoilla tilanteet vaihtelevat erilaisista syistä johtuen ja elinkeinorakenteet uusiutuvat. Meillä olevan koronapandemian vuoksi useat toimialat ovat kokeneet vaikeita vastoinkäymisiä. Hallitus pyrkii yhteistyössä eri toimijoiden kanssa vastaamaan haastaviin tilanteisiin mahdollisimman nopeasti monipuolisten tukien ja palveluiden avulla. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on ns. äkillisten rakennemuutostilanteiden toimintamalli, jolla vastataan rakennemuutostilanteiden hoitamiseen. Työntekijöiden uudelleentyöllistymisen tuen lisäksi malli käsittää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja työpaikkojen synnyttämisen tuen. Toimintamalli korostaa myös kunkin rakennemuutosalueen omaa vastuuta ja toimia muutostilanteen hoitamisessa.

Vaikka lomautus- ja irtisanomistilanteet ovat lisääntyneet koronan vuoksi, yritykset kokevat edelleen myös rekrytointiongelmia ja pulaa osaavasta työvoimasta. Ammatillista ja alueellista liikkuvuutta tehostamalla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta ja parannetaan työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia. Hallitus on myös kasvattanut TE-toimistojen henkilöresursseja siten, että kasvavan asiakasmäärän haasteisiin pystytään vastaamaan.

TE-toimistoissa panostetaan aktiiviseen yritys yhteistyöhön. Alueensa työmarkkinat ja elinkeinoelämän hyvin tuntevat yritysasiantuntijat kontaktoivat vuosittain satoja tuhansia yrityksiä ja työnantajia ja työnantajakäyntejäkin tehdään yli 20 000 vuodessa. Yritysyhteistyöllä haetaan ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen, työttömyyden nujertamiseen ja kasvun tukemiseen sekä samalla luodaan uskoa tulevaan.

Helsingissä 6.11.2020

Työministeri Tuula Haatainen